

Asia: VN/12528/2019

Lausuntopyyntö osallisuustyöryhmän vammaispalvelulainsäädännön uudistusta koskevista ehdotuksista

Lausunnonantajan tausta

1 Lausunnonantaja on

Järjestö

Mikä

Ammattiliitto

Työryhmän ehdotukset kokonaisuutena

- 2. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden osallisuutta heitä koskevien palveluiden asiakasprosesseissa? (Raportin luku 2, s. 14-47)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

- 3. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden oikeutta yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin palveluihin? (s. 14-47)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 § 1 momentin 3 kohta

- 4. Kannatatteko ehdotettua muotoilua, jonka mukaan lain tarkoituksena olisi tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista? Rauenneessa hallituksen esityksessä käytettiin termiä itsenäinen suoriutuminen itsenäisen elämän sijaan. (s. 14)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 § 1 momentin 4 kohta

- 5. Kannatatteko vammaisen henkilön edun lisäämistä palvelujen turvaamista koskevaan kohtaan? (s. 14)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 §:n perustelut

- 6. Kannatatteko 1 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 19-27)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

3 §:n 3 momentti

- 7. Kannatatteko lisäysehdotusta, jonka mukaan vammaisella henkilöllä olisi oikeus käyttää hänelle soveltuvaa kommunikointikeinoa hänen osallisuutensa ja osallistumisensa tukemiseksi? (s. 15)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

- 8. Kannatatteko lisäysehdotusta, jonka mukaan vammaista henkilöä olisi tarvittaessa tuettava tiedon saannissa sekä oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa? (s. 15)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

3 §:n perustelut

9. Kannatatteko 3 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.27-32)

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 § Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma

10. Työryhmä ei ehdottanut palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelmaa koskevaan pykälään muutosta. Oletteko samaa mieltä siitä, että muutosta ei tarvita (s. 15)

Ei

Vapaamuotoiset perustelut

JHL esittää, että palvelutarpeenarviointi ja asiakassuunnitelma -kohtaan lisätään maininta työntekemiskohteiden tarkastamisesta. Näin on mm. hallituksen esityksessä maatalouslomituksen järjestämisestä tehty. Tämä on ensisijaisen tärkeää työn tekemisen edellytysten, työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden takaamiseksi.

Palveluita tarjotaan nykyisin enemmän kotiin, mikä on vammaisen kannalta useasti paras vaihtoehto. Kun koti on myös työpaikka, on välttämätöntä, että vammaisen henkilön kotiin voidaan tehdä työsuojelutarkastus, mikäli tarve vaatii. Vammaisen henkilön yksityisyyttä ja kotirauhaa tulee kunnioittaa. Kun koti kuitenkin on myös toisen henkilön työpaikka, tulisi harkita, pitäisikö kotirauhaa supistaa työturvallisuuden valvomiseksi ja varmistamiseksi.

Asia korostuu entisestään, kun ollaan yhdistämässä kehitysvammalakia ja vammaispalvelulakia. Samaan aikaan palveluja pyritään tarjoamaan enemmän kotiin. Samaa asiaa on jouduttu pohtimaan mm. maatalouslomituskilpailulakia uudistaessa. Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa päädyttiin kirjaamaan valvontakäynnit suoraan lainsäädäntöön asian selkeyttämiseksi (16 §).

4 §:n perustelut

11. Kannatatteko 4 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 32-35).

-

Vapaamuotoiset perustelut

JHL esittää, että palvelutarpeenarviointi ja asiakassuunnitelma -kohtaan lisätään maininta työntekemiskohteiden tarkastamisesta. Näin on mm. hallituksen esityksessä maatalouslomituksen järjestämisestä tehty. Tämä on ensisijaisen tärkeää työn tekemisen edellytysten, työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden takaamiseksi.

Palveluita tarjotaan nykyisin enemmän kotiin, mikä on vammaisen kannalta useasti paras vaihtoehto. Kun koti on myös työpaikka, on välttämätöntä, että vammaisen henkilön kotiin voidaan tehdä työsuojelutarkastus, mikäli tarve vaatii. Vammaisen henkilön yksityisyyttä ja kotirauhaa tulee kunnioittaa. Kun koti kuitenkin on myös toisen henkilön työpaikka, tulisi harkita, pitäisikö kotirauhaa supistaa työturvallisuuden valvomiseksi ja varmistamiseksi.

Asia korostuu entisestään, kun ollaan yhdistämässä kehitysvammalakia ja vammaispalvelulakia. Samaan aikaan palveluja pyritään tarjoamaan enemmän kotiin. Samaa asiaa on jouduttu pohtimaan mm. maatalouslomituskilpailulakia uudistaessa. Maatalousyrittäjien lomituspäätöksissä päädyttiin kirjaamaan valvontakäynnit suoraan lainsäädäntöön asian selkeyttämiseksi (16 §).

5 § 1 momentti

- 12. Kannatatteko ehdotusta siitä, että vammaisen henkilön palveluja koskevat päätökset olisi tehtävä toistaiseksi voimassa oleviksi tietyin edellytyksin? (s. 16)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

JHL toteaa, että työnantajavastuussa olevan kohdalla on otettava huomioon myös henkilön toimintakyvyssä tapahtuvat muutokset, jotka vaikuttavat kykyyn toimia työnantajana.

- 13. Ovatko määräaikaisen päätöksen edellytykset, joiksi ehdotetaan henkilön omaa etua, yksilöllistä tilannetta tai palvelun luonnetta, määritelty tarkoituksenmukaisesti? (s. 16)**

Osittain

Vapaamuotoiset perustelut

JHL toteaa, että työnantajavastuussa olevan kohdalla on otettava huomioon myös henkilön toimintakyvyssä tapahtuvat muutokset, jotka vaikuttavat kykyyn toimia työnantajana.

5 § 2 momentti

- 14. Kannatatteko ehdotusta siitä, että asiakkaan esittämästä avun ja tuen tarpeesta tai palvelun toteuttamistavasta voitaisiin poiketa vain perustellusta syystä, joka olisi kirjattava päätökseen? (s.16)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 3 ja 4 momentit

15. Kannatatteko vammaisen henkilön perheen ja läheisten tukemista koskevia ehdotuksia? (s. 16)

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

16. Kannatatteko 5 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.35-44)

-

Vapaamuotoiset perustelut

JHL katsoo, että mikäli palvelun käyttäjä on työnantajavastuussa, kuten esimerkiksi henkilökohtaisen avun työnantajamallissa, on varmistettava palvelun käyttäjän tosiasiallinen kyky toimia työnantajana.

Asiakassuunnitelmaa tehtäessä on oltava mahdollisuus tarkastuskäyntiin, vrt. maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 16 §

36 § Palvelutarpeen arviointi

17. Kannatatteko palvelutarpeen arviointia koskevaan pykälään tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 17)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

18. Kannatatteko 36 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.44-45)

-

Vapaamuotoiset perustelut

JHL:n näkemyksen mukaan tässä pitäisi erityisesti huomioida henkilön mahdollinen työnantajavastuu ja kyky tai kyvyttömyys siitä suoriutumiseen.

39 § 1 momentti

19. **Kannatatteko ehdotettua lisäystä, jonka mukaan asiakassuunnitelma olisi laadittava yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa omaisen, läheisen tai muun asiakkaan edustajan kanssa? (s. 18)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

39 § 2 momentti

20. **Kannatatteko ehdotettua lisäystä siitä, että asiakassuunnitelma sisältäisi asiakkaan ja tarvittaessa asiakkaan läheisen ehdotuksen palveluiden tuottamistavasta, jolla voidaan parhaiten vastata asiakkaan tarpeisiin? (s.18)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

21. **Kannatatteko ehdotusta, että pykälään lisättäisiin arvio asiakkaan vahvuuksista ja voimavaroista sekä toimintakyvystä? (s.18)**

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

22. **Kannatatteko ehdotettuja lisäyksiä asiakkaan läheisen näkemyksen huomioon ottamisesta asiakassuunnitelmaa laadittaessa? (s. 18)**

Ei kantaa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

39 §:n perustelut

23. **Kannatatteko 39 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 45-46)**

Osittain

Vapaamuotoiset perustelut

JHL:n näkemyksen mukaan tässä pitäisi erityisesti huomioida henkilön mahdollinen työnantajavastuu ja kyky tai kyvyttömyys siitä suoriutumiseen.

Tuominen Laura
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry